

# ŽENIJNÍ ZABEZPEČENÍ BOJOVÉ ČINNOSTI VZDUŠNÝCH VÝSADKŮ

Významnou úlohu v soudobých podmínkách vedení boje a operace plní vzdušné výsadky, jejichž bojová činnost se vyznačuje velkou taktickou a operační pohyblivostí. Jejich reálným a překvapivým bojovým použitím, s využitím účinků vlastních jaderných úderů můžeme zvýšit tempo bojové činnosti, přenést boj do různé hloubky nepřátelského týlu, vytvořit podmínky pro ovládnutí významných vojenských objektů a pro rychlé překonávání obtížných překážek vlastními vojsky. V naší armádě plní tuto úlohu padákové, kombinované a vrtulníkové výsadky.

Padákový, kombinovaný a vrtulníkový výsadek může plnit ve prospěch tankových a motostřeleckých svazků tyto bojové úkoly:

- aktivní činností zdržovat přísun nepřátelských záloh,
- ničit nepřátelské prostředky hromadného ničení a důležitá zásobovací zařízení všeho druhu,
- zmocnit se přepravišť a úseků vodní překážky, vhodných pro násilný přechod a tyto udržet do příchodu vlastních vojsk,
- ovládnout důležitý prostor, čáru, objekt nebo ústupové cesty nepřítele,

— ovládnout nepřátelské letiště, zahájit jeho destrukci nebo zabezpečit vysazení přistávacího výsadku,

— rušit velení vojskům nepřítele a dezorganizovat jeho bojovou činnost v týlu,

— usnadňovat vlastním vojskům v útoku zdolávat horské průsmyky, soutěsky a přechody,

— usnadňovat vševojskovým svazkům obklíčení a ničení nepřítele.

Z možného charakteru bojové činnosti vzdušného výsadku vyplývá vysoký význam ženijního zabezpečení, které ve většině případů bude mít významný vliv na splnění stanovených bojových úkolů.

## Plánování ženijního zabezpečení vysazení vzdušného výsadku

Vysazení vzdušného výsadku musí vždy předcházet pečlivá a dokonale zvládnutá organizační, materiální a součinnostní příprava.

Úspěšná organizace ženijního zabezpečení vyžaduje, aby velitel vzdušného vý-

sadku měl potřebné technické podklady. Včasné získání, jakož i dodání těchto podkladů je povinností velitele a štábu nadřízeného stupně, který rozhoduje o použití vzdušného výsadku a zabezpečuje jeho vysazení. Potřebné údaje získá-

vají všechny druhy průzkumu, zejména průzkumné letectvo, prostředky agenturního průzkumu a skupiny hloubkového průzkumu.

K zabezpečení dokonalé orientace vysazovaných jednotek je nutné získat včas letecké snímky z plánovaného prostoru vysazení a vedení bojové činnosti. Nejvýhodnější pro tento účel jsou kolmé stereosnímky v měřítku 1 : 3000 až 1 : 5000 podle plánovaných variant prostoru vysazení a v jednotlivých variantách podle předpokládaného charakteru bojového úkolu a snímků důležitých objektů, jako mostů, přepravišť, hydrotechnických staveb v potřebném měřítku (1 : 1000).

Z informací zpravodajského systému a vyhodnocením leteckých snímků je potřebné získat zejména tyto údaje ženijního charakteru:

- ráz terénu,
- systém a stav cest,
- stav letišť, doskokových anebo přistávacích ploch pro vysazení,
- přítomnost protivýsadkových zátarasů a jejich ráz,
- stav a režim objektů určených k ovládnutí nebo zničení.

Na základě úkolů a znalosti těchto údajů stanoví velitel vzdušného výsadku úkoly ženijního zabezpečení, které uvádí v předběžném bojovém nařízení. Úkoly ženijních jednotek uvádí ve svém bojovém rozkaze.

Ke správnému a jednotnému pochopení bojového úkolu organizuje velitel vzdušného výsadku součinnost na plastických mapách, stolech anebo leteckých snímcích, popřípadě plánech, kde mimo jiné řeší i otázky ženijního zabezpečení, zpravidla v těchto obdobích:

#### **Do pohotovosti vzletu**

- způsob využití ochranných a maskovacích vlastností vyčkávacího prostoru,
- rozsah ženijního budování ochranných objektů a ženijní úpravy vyčkávacího prostoru nebo nakládacího místa v závislosti na čase,
- využití staveb ve vyčkávacím prostoru k ochraně živé síly vzdušného výsadku,
- zabezpečení a včasný přísun ženijního materiálu, s důrazem na ženijní munici,
- rozdělení ženijních sil a prostředků v sestavě vzdušného výsadku, ve vševoj-  
skové záloze a jejich začlenění v sestavě.

#### **Během přepravy vzduchem**

- způsob přepravy ženijních jednotek vzdušného výsadku, určení konkrétního letounu (vrtulníku), popřípadě určení kolo-  
běhu,
- složení výsadku v letounu s přesným stanovením zajišťovacích skupin pro ochranu ženijních skupin,
- množství a druh ženijní munice a její rozložení do jednotlivých letounů (vrtulníků),
- způsob využití a označení zásobníků pro přepravu ženijního materiálu.

#### **Při bojové činnosti do splnění bližšího úkolu**

- ženijní zabezpečení prostoru vysazení a vedení bojové činnosti, zejména odstranění protivýsadkových zátarasů pro přistávací sled,
- stanovení výhodných prostorů a čar k ochraně,
- přehrazení možných směrů postupu nepřítel zatarasy,
- pravděpodobné prostory výskytu zátarasů nepřítel a způsob jejich překonání,
- vyhodnocení vodních překážek a předběžné určení vhodných prostorů a způsobů jejich překonání,
- sladění činnosti destrukčních, dezad-  
justačních a zatarasovacích ženijních skupin se zajišťovacími skupinami,
- stanovení signálů pro odpálení a dezad-  
justaci objektů,
- rozložení ženijní munice v prostoru vysazení a způsob ochrany,
- způsob ničení určených objektů nebo zabránění jejich ničení,
- způsoby ovládnutí přepravišť,
- pravděpodobné prostory výskytu přepravních prostředků z místních zdrojů,
- upřesnění prostorů průzkumu vod-  
ních překážek pro zřízení přepravišť,
- určení prostorů činnosti ženijních jednotek v bojové sestavě vzdušného vý-  
sadku,
- stanovení pravděpodobného výskytu jaderných min a způsoby jejich zne-  
škodnění.

#### **V průběhu další bojové činnosti**

- stanovení dalších výhodných čar k obraně,
- určení prostorů ženijních jednotek v bojové sestavě a jejich úkoly,
- vytýčení přístupových cest k přepravištím pro vlastní vojska,
- další úkoly podle konkrétních úkolů a situace.

## **Při sloučení vzdušného výsadku s vlastními vojsky**

— způsob označení zátarasů zřízených vzdušným výsadkem,

— označení zátarasů zřízených nepřitelem, včetně prostorů položení jaderných min,

— zabezpečení základních ženijních opatření k využití dosavadních přeprav a zřízení přepravišť v rekognoskovaných prostorech,

— zatarasovací opatření na řece k zne-možnění činnosti říční flotily nepřitele.

Jednotky vzdušného výsadku jsou zpravidla rozmístovány ve vyčkávacím prostoru, kde se připravují k plnění konkrétního bojového úkolu v týlu nepřitele. Ze ženijních opatření kladou důraz zejména na pečlivé maskování, maximální využití objektů a staveb, vlastností terénu, popřípadě na jednoduchou ženijní úpravu vyčkávacího prostoru nebo prostorů nakládacích míst.

Ženijní jednotky se připravují k vysazení a vedení bojové činnosti podrobným metodickým rozбором činnosti při plnění stanovených úkolů. Obsahem přípravy je podrobné seznámení s prostorem vysazení v jednotlivých variantách podle leteckých snímků, popřípadě na plastických stolech, dále rozbor metody plnění úkolů až do

ženijních družstev a jednotlivců, způsob spojení a velení, upřesnění prostorů rozmístění ženijních prvků bojové sestavy a umístění zálohy ženijní munice a materiálu. Zvláštní pozornost musí věnovat přepravě ženijní munice, jejímu rozdělení do bojové sestavy, způsobu vyložení a soustředění po vysazení.

Organické a posilové ženijní jednotky jsou organizovány do účelových bojových skupin. Zpravidla se vytvářejí v závislosti na konkrétních úkolech destrukční skupiny, dezadustační, odtarasovací a zatarasovací skupiny, ženijní záloha. Tyto skupiny mají zpravidla sílu jednoho ženijního družstva. Dostávají podle svého určení zpravidla jeden až dva konkrétní úkoly. Podle rozsahu těchto úkolů jsou materiálně vybaveny, převážně vysokobrizantními trhavinami, roznětovým materiálem, protitankovými minami, prostředky pro zřizování nástrah, materiálem a prostředky pro odtarasování.

Ženijní jednotky se obvykle vysazují v prvním koloběhu, z důvodů nutnosti zabezpečit časové podmínky ke splnění bojových úkolů. Připravují se zásadně po vytvoření skupinách současně s potřebným materiálním vybavením, zejména trhavinami a minovacím materiálem tak, aby bezprostředně po vysazení mohly samostatně plnit stanovené bojové úkoly.

## **Úkoly ženijního zabezpečení bojové činnosti vzdušných výsadků**

Bojová činnost vzdušných výsadků je charakteristická svou rozmanitostí. V krátkém časovém období může docházet k zásadním změnám situace, které vzdušný výsadek musí přizpůsobivě řešit rychlým přechodem z útočné činnosti do obrany a naopak, uskutečňovat přepady a léčky, obsazovat důležité objekty, ničit je nebo jejich zničení zabraňovat. Nezanedbatelná není ani skutečnost, že vzdušný výsadek vede svou bojovou činnost v hloubce bojové sestavy nepřitele v omezeném čase. To omezuje nejen materiální, ale i časové možnosti opatření ženijního zabezpečení.

Jednotky vzdušného výsadku mohou v případě nezbytné potřeby plnit v omezeném rozsahu některé úkoly ženijního zabezpečení.

**Ženijní průzkum** zjišťuje a upřesňuje

— stav prostoru vysazení a vedení bojové činnosti, přítomnost protivýsadkových a výbušných zátarasů,

— průchodnost terénu na směru plánované bojové činnosti s důrazem na prostory jaderných úderů,

— výhodné prostory pro zaujetí a ženijní úpravu opěrných bodů a ohnisek obrany,

— vhodné přístupy k vodní překážce a výhodná místa pro zřízení přepravišť,

— směry a prostory pro zřízení zátarasů, objektů ničení nebo dezadustace objektů, připravených k ničení protivníkem,

— prostory jaderných min a jejich stanovišť roznětu,

— možnosti využití maskovacích vlastností prostoru bojové činnosti.

Tyto úkoly mohou plnit prvky vševojskového průzkumu vzdušného výsadku.

**Překonání překážky, zátarasy a závaly** může vzdušný výsadek jen v omezeném rozsahu. Hlavní metodou překonávání závalů v lesních porostech a osadách i výbušných zátarasů bude obejít a vyhledávání objížďky. Výjimečně mohou vzdušné výsadky odstraňovat umělé zátarasy i pomocí trhavin.

**Překonávání vodní překážky** mohou jednotky vzdušného výsadku nejjednodušším způsobem s využitím vševojskového

ochranného pláště, malých nafukovacích člunů a pomocí přepravních a improvizovaných prostředků z místních zdrojů. Přeprava musí být postupná, po průzkumu protilehlého břehu a za dostatečného pří-  
měho bojové zajištění.

**Ženíjné upravovat terén** může vzdušný výsadek jen při plnění úkolu formou ohniskové obrany. Bude to budování četo-  
vých opěrných bodů a ohnisek a budování jednoduchých úkrytů na velitelských stanovištích.

**Zřizovat zátarasy** budou jednotky vzdušného výsadek zpravidla převážně rychlým a technicky nenáročným způsobem, ničením objektů na směrech, zřizováním les-  
ních závalů a závalů v osadách, ničením jednotlivých silničních objektů v místech bez možnosti objížďky. Při přepadech a léčkách budou používat nástrah ke zniče-  
ní bojové techniky nepřítele, ničit komu-  
nikační objekty nebo odpalovat stromové záseky v době průjezdu jednotek nepřítele.

**Destrukce** je složitý a náročný úkol, který v řadě případů tvoří jeden ze zá-  
važných bojových úkolů vzdušného výsadku. Týká se zpravidla důležitých vojenských nebo hospodářských objektů, jejichž vyřazení z činnosti má pro činnost vojsk na bojišti zvláštní význam. Jde zejména o mosty přes široké vodní překážky, komu-  
nikační uzly, vodní díla, energetická zařízení. Postup destrukce musí dokonale organizovat a přesně řídit důstojník ženijní odbornosti.

**Maskování** má velký význam při vysa-  
zení. K utajení doskokových a přistávacích ploch je potřebné zabezpečit rychlý sběr padáků a zásobníků s materiálem a jejich zamaskování především proti pozorování ze vzduchu. Důležitým úkolem maskování je i skrytý pohyb vysazených jednotek na směrech postupu a pečlivé zastírání všech ženijních úprav terénu.

**Ženíjní jednotky** při zabezpečování bojové činnosti vzdušného výsadku plní tyto úkoly ženijního zabezpečení:

**Ženíjní průzkum** zajišťuje ženijní jednotka zpravidla účastí ženistů ve vševoj-  
skových orgánech průzkumu. Jejich úkolem je posoudit odborně zátarasy, vodní překážky, použitelnost přepravních prostředků a materiálu z místních zdrojů, zhodnotit možnosti využití obranných zařízení zanechaných nepřítelem a získání kořistní munice, shromažďovat vzorky do-  
sud neznámé ženijní munice nepřítele. Vzdušné výsadky mohou vysílat po vysa-  
zení samostatné ženijní průzkumné skupiny ke splnění náročných speciálních úko-

lů, jako je např. průzkum širokých vod-  
ních překážek, přepravišť operačního vý-  
znamu nebo vodních děl, které mají zá-  
sadní význam pro činnost vzdušného vý-  
sadku i vlastních vojsk.

**Zřizování průchodů** v překážkách a zá-  
tarasech budou dělat odtarasovací skupiny pomocí minových hledáček a bodců ručním způsobem, v nejnútnejší minimál-  
ní šířce, a to jen tehdy, nejsou-li k jejich překonání jiné možnosti.

**Zřizování zátarasů** na směrech postupu nepřítele se skládá zejména z destrukcí na cestách a objektů na směrech. Při ničení jednotlivých objektů se volí jednoduché a rychlé způsoby, při zachování potřebné účinnosti. Ženíjní jednotky je účelné po-  
užívat k přípravě ničení objektů, které vy-  
žadují odborné posouzení. V nutných pří-  
padech zřizují i protitanková minová pole o malých šířkách v terénu, přilehlém k ni-  
čeným komunikačním objektům. K plně-  
ní těchto úkolů jsou ženijní jednotky or-  
ganizovány do destrukčních skupin a zá-  
tarasovacích skupin. Tento úkol může  
plnit i ženijní záloha vzdušného výsadku.

**Vyhledávání a zneškodňování jader-  
ných min** je jeden z nejdůležitějších úko-  
lů. Cílem této činnosti, po předcházejícím  
rámcovým upřesnění, je najít místo ulo-  
žení jaderné miny a znemožnit její aktiva-  
ci. Vzhledem k omezenému materiálnímu  
vybavení je technicky možné splnit tento  
úkol mechanickým poškozením těla miny  
odpálením speciálních náloží přímo ve  
studních uložení. Ke splnění tohoto úkolu  
je nejvýhodnější vyčleňovat speciálně vy-  
cvičené ženijní skupiny v síle 1+3. Čin-  
nost těchto skupin musí zabezpečovat za-  
jišťovací skupiny.

**Zabraňování zničení objektů operační-  
ho významu** má v řadě případů vysoký vý-  
znam. Dezadustační skupiny plní tento  
úkol v součinnosti s jednotkami vzdušné-  
ho výsadku, které zpravidla přepadem a  
dočasnou izolací objektu vytvoří dezad-  
justační skupině časové podmínky k práci.  
Prvním úkolem je vždy přerušit hlavní-  
ho vedení, vyřazení zdroje roznětu a pře-  
rušení vedení k hlavním náložím. Podle  
situace a vzdálenosti vojsk v útoku bude  
dělána zpravidla částečná dezadustace.  
Tímto je ponechána možnost zničení ob-  
jektu na signál nadřízeného v případě ne-  
bezpečí, že jej nepřítel znovu ovládne.

Úspěch či neúspěch při plnění úkolu  
ženijního zabezpečení může mít podle vý-  
znamu objektu následky i operačního rá-  
zu, zejména jde-li o významná stálá pře-  
praviště, o vodní stavby a zdrže s velkým  
obsahem vody, významná komunikační

centra, důležitá letiště nebo velké zásoby materiálu, zvláště pohonných hmot.

**Použití ženijních jednotek ve zvláštních skupinách pro ničení.** V nezbytných případech, kdy to splnění úkolu vzdušného výsadku vyžaduje, vytvářejí se ze ženijních jednotek speciální skupiny pro ničení — destrukční skupiny. Je to tehdy, je-li jedním z hlavních úkolů vzdušného výsadku vyřadit důležité objekty protivníka, např. odpalovací zařízení raketových prostředků, důležité zásobovací základny, významné letištní, silniční nebo železniční uzly apod. Ničení takového rozsahu musí být

centrálně řízeno. Destrukční skupiny mohou být v síle ženijní družstvo až ženijní četa a mají zpravidla vymezený rajón své činnosti. Při ničení objektů, které jsou navzájem v bezprostřední blízkosti, odpalují se nálože na signál řídicích destrukčních prací, aby nedošlo k vzájemnému ohrožení ženijních jednotek. Ničení musí být přednostně na směrech, ze kterých je nebezpečí proniknutí protivníka. Úspěšné splnění tohoto úkolu vyžaduje značný přísun ženijní munice nebo její získání z kořistných zdrojů. Zvláštní pozornost musí velitelé vzdušných výsadek věnovat přímému zajištění destrukčních skupin.

### **Ženijní zabezpečení boje vzdušného výsadku v charakteristických fázích bojové činnosti**

#### **V obraně**

Aktivní obrany používá vzdušný výsadek k udržení dobytých prostorů, čar, předmostí, horských průsmyků, letišť a důležitých objektů. Je závažné dosáhnout toho, aby přední okraj obrany probíhal za účinnými terénními překážkami protitankového charakteru.

Ženijní budování obrany zahajuje vzdušný výsadek současně s jejím zaujímáním, nepřetržitě a s maximální intenzitou. Obranu buduje zpravidla systémem opěrných bodů a jednotlivých ohnisk, na dominantních výšinách a prostorech. Maximálně využívá vlastnosti terénu a obranných objektů, které vybudoval dříve nepřítel.

K úspěšnému zaujetí obrany a vedení obranného boje včas zřizuje protitankové zátarasy na směrech ohrožených postupem nepřítele a k zesílení předního okraje obrany. Ke splnění tohoto úkolu použije všechny ženijní jednotky. Protitanková minová pole kladou ženisté povrchovým způsobem tak, aby byla chráněna palbou protitankových zbraní.

Pro období vedení obranného boje organizují ženijní jednotky manévry zátarasy k přehrazení směřů pronikání nepřítele do hloubky obrany.

Při budování obrany je výhodné dořezat tuto posloupnost prací:

- zřízení protitankových minových polí na ohrožených směrech před předním okrajem, na bocích a v mezerách,
- ničení komunikačních objektů na přístupech k obraně,
- přizpůsobení terénních předmětů k boji,
- budování okopů pro jednotlivce a úprava postavení družstev (čet),

— budování palebných postavení pro protitankové kanóny a protitankové řízené střely,

— úprava velitelských stanovišť.

Po splnění těchto úkolů, v závislosti na čase, se dále zdokonalují obranná postavení jednotek vzdušného výsadku, palebná postavení protitankových kanónů a protitankových řízených střel, budují se záložní palebné objekty a úkryty pro živou sílu, dále se rozvíjí systém zátarasů a zdokonalují se velitelská stanoviště. Do popředí výrazně vystupuje nutnost pečlivého dodržování všech zásad maskování, aby se vzdušný výsadek nestal snadným cílem jaderného úderu.

#### **V boji za dobytí a udržení předmostí a přepravišť na vodních překážkách**

Cílem boje za dobytí a udržení předmostí je pomocí vojskům v útoku v rychlém překonání vodního toku. K zabezpečení rychlého přechodu vodní překážky musí vzdušný výsadek splnit tyto hlavní úkoly:

- zmocnit se předmostí, jednotlivých přepravišť a udržet je do příchodu vlastních vojsk,
- narušit stabilitu nepřátelské obrany obsazením důležitých objektů,
- ovládnout výhodné čáry k organizaci obrany předmostí, znemožňovat zatárasovací opatření nepřítele s důrazem na jaderné miny,
- zmocnit se mostových přepravišť, přívozů a brodů a zabránit jejich zničení nebo znehodnocení,
- prozkoumat vhodné prostory pro zřízení všech druhů přepravišť (plavidlových, brodových, podvodních, přívozových

a mostových), vytyčit úseky přepravy a zajistit je,

— zrekognoskovat vhodná místa k vytvoření dymových clon, určit nejvhodnější úseky řeky k zneškodňování plovoucích min a stanovit prostory pro soustředění improvizovaných prostředků přepravy.

Způsob vysazení vzdušného výsadku na předmostí je závislý v první řadě na situaci v prostoru předmostí, ale i na jeho ženíjních faktorech.

Není-li vodní překážka obsazena nepřitelem, vysazuje se vzdušný výsadek přímo na ni, a to na oba břehy. Větší úsilí musí položit na odlehilý břeh, aby zabezpečil ochranu ovládnutých přepravišť.

V opačném případě se vysazuje v určité vzdálenosti a o předmostí musí vést boj.

Zároveň je nutné posoudit ráz vodních staveb, které ovládá protivník, a jejich možné účinky na úsek přeprav z hlediska taktické manipulace s vodou. Současně s ovládnutím předmostí musí být zabezpečeno i obsazení přepravišť a zabráněno jejich zničení.

Okamžitě po ovládnutí předmostí organizuje vzdušný výsadek jeho úpornou obranu. Zásady jejího zaujímání, organizace a budování má některé zvláštnosti:

— jsou-li na ovládnutém předmostí přepraviště, potom na obou březích buduje předmostní postavení jako přímou ochranu přepravišť,

— obranu buduje s důrazem na přístup k řece a na bocích předmostí, tj. v úsecích, které se přimykají k vodní překážce,

— vytváří zatarasovací a destrukční skupiny a ženíjní zálohy k účinnému manévru zatarasů,

— připravuje ženíjní opatření k boji s říční flotilou nepřitele (zřizování zatarasů v plavební dráze).

Ženíjní jednotky se zúčastňují boje o předmostí odstraňováním zatarasů, pronikají k přepravištím a znemožňují jejich zničení nepřitelem. Zároveň musí vést průzkum ovládnutého úseku vodní překážky, vhodných míst pro zřízení dalších přepravišť a přístupu k nim, podle potřeby upravují a vytyčují přístupy k řece, upravují břehy, shromažďují přepravní prostředky z místních zdrojů pro potřeby vzdušného výsadku a vojsk v útoku k rychlému zřízení přepravišť. Uskutečňují průzkum ovládnutých mostů, dezadjustují je a organizují jejich střežení. Na řece zřizují uzávěry k zadržení plovoucích min.

Říční zatarasy k zabránění činnosti říční flotily protivníka sřizují ženíjní jed-

notky zatarasením plavební dráhy nevýbušnými i výbušnými zatarasy. Jejich úkolem je i trvale sledovat stav vody, aby včas zjistily taktickou manipulaci s vodou nebo zničení vodních děl ovládaných nepřitelem.

Vzdušný výsadek může dostat úkol zmocnit se jen jednoho, zpravidla důležitého stálého přepraviště. Cílem může být jeho udržení do příchodu vlastních vojsk, nebo jeho zničení, má-li se zabránit přístupu záloh nepřitele na bojiště. Je-li stálé přepraviště ovládnuto s cílem jeho udržení do příchodu vlastních vojsk, potom jsou úkoly ženíjního zabezpečení obdobné jako při dobývání předmostí. Předmostní postavení je budováno na vzdálenost, která vylučuje přímé pozorování přepraviště protivníkem a vedení palby z pěchotních zbraní na přepraviště. Je-li cílem zničení přepraviště, plní tento úkol ženíjní destrukční skupiny poškozením hlavních nosných prvků mostu.

### V boji za ovládnutí letišť

Letiště může být ovládnuto s cílem zabezpečit vysazení vlastních sil nebo jeho vyřazení z činnosti.

Při ovládnutí letiště s cílem jeho udržení je nezbytné ihned organizovat ženíjní zabezpečení jeho obrany. K tomu je nutné využít především obranných zařízení nepřitele, zahájit jejich úpravu a podle potřeby přistoupit k budování nových opěrných bodů. Obranná zařízení musí být budována ve vzdálenosti, která zabezpečuje vzlet a přistání letadel bez ohrožení palbou ručních zbraní a kulometů nepřitele.

Současně s budováním obrany letiště se zahajuje nutná úprava letištní plochy. V první řadě se odstraňují ze startovacích drah vraky letounů a vyrovnávají se menší poškození dráhy. Větší porušení přistávacích drah musí být označeno viditelným způsobem na patřičnou vzdálenost. Zároveň je potřebné zjistit stav navigačních světel a osvětlovacích zařízení jednotlivých drah. Úkoly spojené s další úpravou letištní plochy plní letecké stavební prapory po převzetí ovládnutého letiště. Tyto úkoly plní ženíjní jednotky vyčleněné ze sestavy vzdušného výsadku po splnění úkolu.

Úkol vyřazení ovládnutého letiště plní předpádová jednotka vzdušného výsadku, v jejíž sestavě jsou začleněny silné destrukční skupiny, vybavené trhavinami a zápalnými prostředky. Činnost jednotlivých skupin musí být s ohledem na bezpečnost prací koordinována a centrálně

řizena. Na letištích se postupně ničí velitelství stanoviště, pojiťka, radiotechnické prostředky, energetické a provozní zařízení, letouny, letištní plochy a sklady pohonných hmot.

### **Při narušování činnosti v týlu vojsk nepřítele**

Narušování činnosti nepřítele je stálým úkolem výsadků převážně v noci. Má převážně charakter ženijních prací, vyžaduje rychlost a rozhodnost akcí.

Požadovaných výsledků je dosahováno zvláště zničením nebo poškozením týlových základů a skladů nepřítele, komunikací všeho druhu, energetických zařízení, systému potrubní dopravy apod. K plnění tohoto úkolu jsou vyčleňovány jednotky vzdušného výsadku, posílené skupinami

ženistů a vybavené potřebným materiálem.

Výhodné způsoby ničení hlavních druhů objektů:

- sklady munice a trhavin se ničí odpálením,
- sklady ženijního, chemického, technického materiálu a pohonných hmot se ničí zapálením nebo poškozením,
- na železnicích jsou ničeny zejména hlavní provozní objekty, řidičí, signalizační a spojovací systémy,
- v průmyslových podnicích a energetických zařízeních se ničí hnací zařízení, hlavní mechanismy a agregáty,
- u systémů potrubní dopravy je nejúčinnější ničení čerpacích stanic.

Tato činnost s potřebnou promyšleností může do značné míry ovlivnit akceschopnost nepřítele.

### **Zvláštnosti ženijních opatření**

Vzdušný výsadek má vždy ve své sestavě ženijní jednotky. Taktické vzdušné výsadky, organizované z motostřeleckého praporu, je potřebné posílit ženijní četou. Padákové útvary mají své organické ženijní jednotky, přistávací sled je nezbytně ženijními jednotkami posílit.

Základním předpokladem úspěšného splnění úkolů ženijními jednotkami musí být jejich vysoká morální a všestranná odborná připravenost a schopnost samostatné a iniciativní činnosti.

Zátaras musí ženijní jednotky zřizovat s ohledem na směr pohybu vlastních vojsk a nesmějí bránit jejich rychlému manévru. Ničení, zvláště na komunikacích, je výhodné s použitím tlakových a otřesových rozněcovačů, aby s poškozením objektu byla současně vyražována živá síla a bojová technika nepřítele.

Činnost zatarasovacích skupin a ženijních záloh směřuje na nejnebezpečnější směry možného postupu nepřítele. Vzhledem k nedostatku zatarasovacího materiálu nepřehrazují směry souvislými minovými poli, ale jen jeho nejdůležitější úseky v malých šířkách. Manévr zátarasů může být podle situace řešen rozhozem protitankových min ručně nebo rozvozem vlast-

ními nebo ukořistěnými dopravními prostředky.

Ženijní jednotky budou nuceny v řadě případů zřízené zátarasu ihned bránit. Často nastane i situace, která si vynutí položené miny zvednout a položit znovu na jiném úseku. Všechny prostory zřízených zátarasů musí být včas oznámeny vlastním vojskům.

Zabezpečování přeprav vzdušného výsadku vychází zvláště z materiálních možností a je charakterizováno maximální jednoduchostí. Plně se využívá možností přepravy po přívozech a plavidlech z místních zdrojů, ochranného vševojskového pláště, za příznivých podmínek plavání a brodění. Mimo zajištění a obsluhy plavidel plní ženijní jednotky úkoly vytyčení přepravišť a záchranné služby.

K destrukčním pracím je nejvýhodnější používat plastické trhaviny, jejich účinky je možné zvýšit zformováním do improvizovaných usměrněných náloží. Ve většině případů bude docházet pouze k poškození objektů za účelem jejich dočasného vyřazení. To vyplývá z materiálních možností i ze sledovaného cíle jejich možného využití vlastními vojsky.

Úroveň ženijního zabezpečení může mít na splnění bojového úkolu vzdušného výsadku rozhodující význam. To závisí na dokonalé vycvičenosti ženijních jednotek, na důkladném zvládnutí ženijní problematiky jednotkami vzdušných výsadků, ve značné míře i na pozornosti, kterou této oblasti budou věnovat velitelé těchto jednotek. To vyniká zvláště u útvarů, kde ve štábu není ženijní funkcionář a velitelé nebo náčelníci štábu musí samostatně opatření ženijního zabezpečení nejen stanovit, ale také jejich plnění soustavně organizovat a přímo řídit činnost ženijních jednotek.